

Het verhaal van Esseghem (19) *Rik Coolsaet*

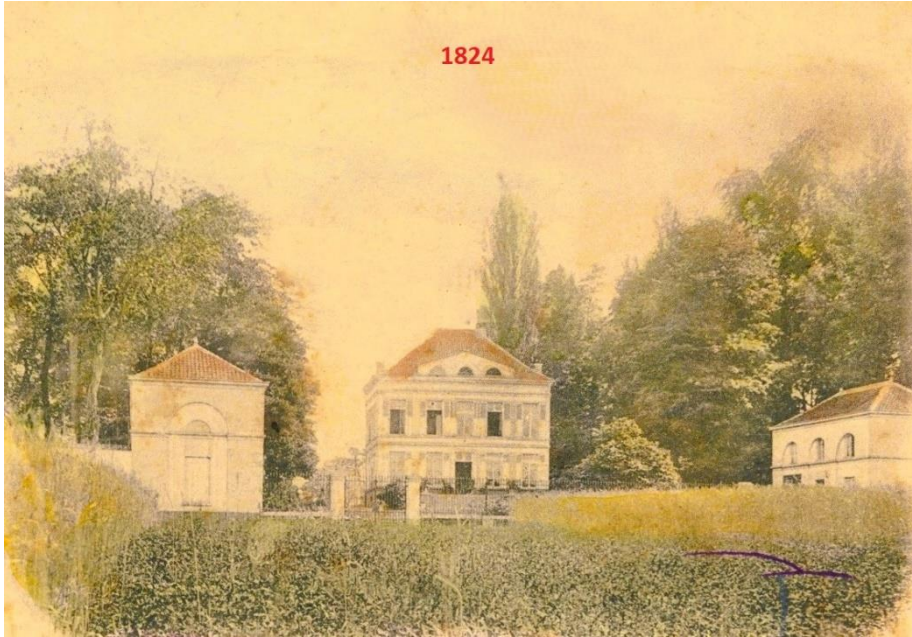
Hoe een lusthuis een rusthuis werd

Nicolas Bonaventure heeft al een bewogen leven achter de rug wanneer hij in 1813 op eigen verzoek burgemeester van Jette wordt. Hij is de rijkste man van de gemeente. Zijn fortuin heeft hij onder meer vergaard door speculaties met voormalige bezittingen van de Abdij van Dieleghem. In 1803 had hij op abdijgronden al een luxueus kasteel laten bouwen — vandaag deel van de Heilig-Hartschool. Twintig jaar later bouwt hij op een boogscheut daarvan, waar de (latere) Leopold I-sstraat en de Esseghemstraat elkaar ontmoeten, een statig buitenverblijf. Met koetshuis, stallen en een uitgestrekt landgoed eromheen is het een typisch *huis van plaisantie*, zoals zulke lustoorden toen heetten.

Na Bonaventures overlijden in 1831 kent het domein verschillende eigenaars. Tot in 1906. Dan laat een Brusselse kloosterorde er haar oog op vallen. De Gasthuiszusters-Augustinessen zetten zich sinds honderden jaren in voor armen en zieken in Brussel, onder meer in hun Sint-Janshospitaal in hartje Brussel. Nu willen ze een bijhuis optrekken voor gegoede bejaarden en zieke leden van hun congregatie. De keuze van de zusters valt op Esseghem. Via een mix van grondspeculatie en fiscale spitsvondigheid kopen stromannen er vanaf 1906 niet alleen het voormalige landgoed van Bonaventure, maar ook omliggende bouwgronden. Het gebouw zelf krijgt er een verdieping bij en wordt ingericht als klooster. Errond verrijst een imposant dubbel hoekgebouw voor het eigenlijke rusthuis. Het complex, dat de naam Sint-Augustinusgesticht krijgt (later Sint-Augustinusinstituut), is omgeven door hoge muren en domineert de hele buurt. Het is een kleine wereld op zich: met eigen kerkje, boomgaard, boerderij, veestapel en stallen, die zowel het rusthuis als het Sint-Janshospitaal bevoorraden. In 1909 verwelkomt het zijn eerste bewoners.

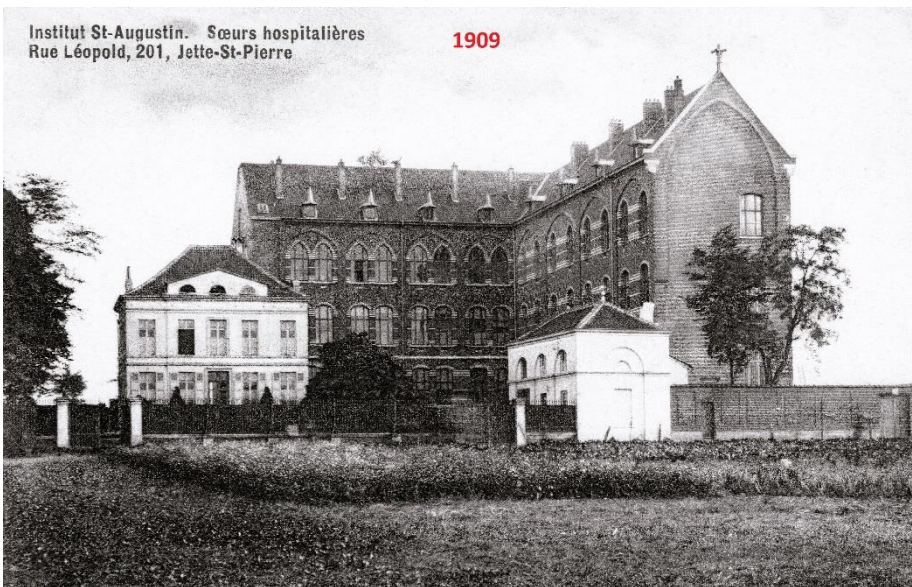
Het beleeft zijn *moment de gloire* als decor voor de populaire tv-reeks *Jeroom en Benzamien* (1966) en de film *Home Sweet Home* (1973). Maar tegen dan is het duidelijk dat het complex zijn beste tijd heeft gehad. De gebouwen verouderen, de hoge plafonds maken verwarmen duur en moderne zorg organiseren wordt er steeds moeilijker. Na een tragische kamerbrand in de zomer van 1978 – waarbij mijn grootvader om het leven komt – leidt strengere Brusselse brandveiligheidswetgeving tot een pijnlijke conclusie: aanpassen is in zo'n verouderd complex nauwelijks haalbaar. Er circuleren allerlei toekomstplannen. Projectontwikkelaars dromen van appartementsblokken of een winkelcentrum. Milieubewegingen willen er een park. De rijkswacht ziet er al een kazerne staan. Maar uiteindelijk wordt toch beslist om er een gloednieuw rusthuis te bouwen. Dat opent in 1982 de deuren als *Woonzorgcentrum Magnolia*, naar de naam van de magnoliaboom aan de straatkant. De muren rond het rusthuis worden gesloopt, waardoor bewoners zicht krijgen op het leven buiten en voorbijgangers op het leven binnen – een succesvol project van ontsluiting...

1824

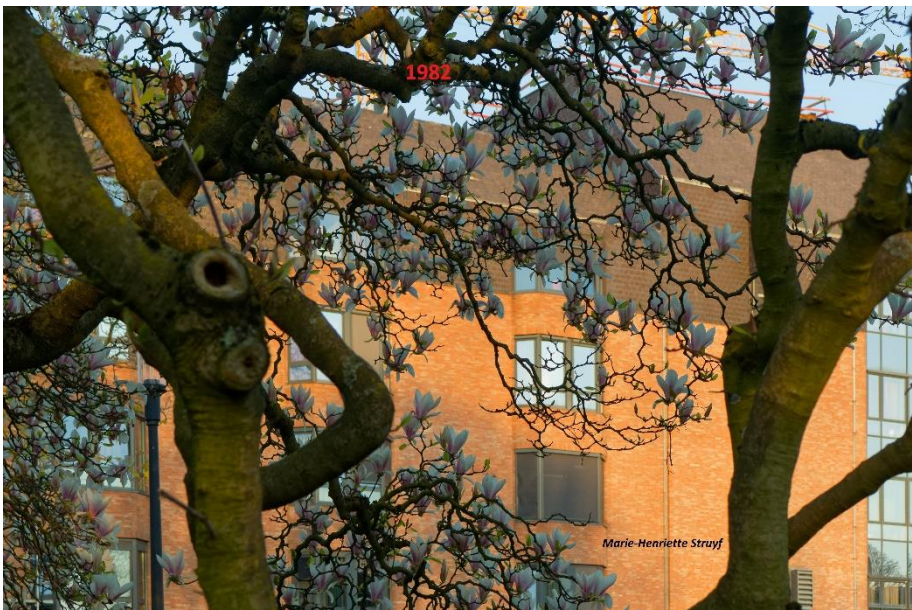


Institut St-Augustin. Sœurs hospitalières
Rue Léopold, 201, Jette-St-Pierre

1909



1982



Marie-Henriette Struyf